

Nr. 16

BRIEF VAN DE INFORMATEUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 2 december 2025

Op 13 november 2025 aanvaardden de heer Wijers en ik de aanwijzing door de Kamer als informateur (Kamerstuk 36 848, nr. 14). De opdracht die de voorzitter meegaf luidde:

- ☐ Het opstellen van een inhoudelijke en ambitieuze agenda die antwoord geeft op de grote vraagstukken die bepalend zijn voor de toekomst van Nederland;
- ☐ Het formuleren van uitgangspunten voor de vorming en samenstelling van en samenwerking in een kabinet;
- ☐ Daarbij in acht nemen dat voor daadkrachtig bestuur, het kabinet moet kunnen rekenen op voldoende steun in beide kamers der Staten-Generaal;
- ☐ Hierover uiterlijk 9 december verslag uit te brengen aan de Tweede Kamer.

In overleg met de fractievoorzitters van D66 en CDA heb ik besloten de opdracht in twee delen uit te voeren. Eerst is gewerkt aan de inhoudelijke en ambitieuze agenda. Deze bied ik u hierbij aan. Hierna is, mede op basis van de reacties op de agenda, het formuleren van uitgangspunten voor de vorming en samenstelling van en samenwerking in een kabinet evenals de mogelijke steun daarvoor in de beide kamers aan de orde.

Bij het opstellen van de agenda is nauwgezet acht geslagen op de door een meerderheid van de fracties aan de verkenner, de heer Koolmees aangedragen prioriteiten. Deze zijn:

- ☐ Het aanpakken van het woningtekort en de ruimtelijke invulling daarvan;
- ☐ Nederland van het stikstofslot halen met noodzakelijke maatregelen waarbij er een duurzame toekomstbestendige landbouwsector en natuurherstel wordt gerealiseerd;
- ☐ Het creëren van ruimte voor economische groei en verbetering van het investerings- en vestigingsklimaat met onder meer een aanpak voor energiezekerheid en klimaatbeleid;
- ☐ Een voortvarende aanpak voor asiel en andere vormen van migratie;
- ☐ Keuzes voor defensie en veiligheid in overeenstemming met de in NAVO-verband gemaakte afspraken;
- ☐ Uitgangspunten voor het te voeren begrotingsbeleid en de bekostiging van investeringen en in kaart brengen van toekomstbestendige hervormingen met het oog op een sterke samenleving en economie.

De hoofdstukken van de agenda volgen de prioriteiten zoals door de verkenner weergegeven. Dit heeft tot gevolg dat een aantal belangrijke onderwerpen niet aan bod komt zoals bijvoorbeeld onderwijs, de justitiële keten en democratie en bestuur.

De beperking tot vijf prioriteiten heeft ook gevolgen voor het zesde onderwerp: financiën en hervormingen. Een volledige en doorgerekende financiële onderbouwing zal pas in het kader van een regeerakkoord kunnen worden gegeven als alle belangrijke begrotingsposten in ogenschouw zijn genomen. Ter illustratie: het verhogen van de uitgaven voor defensie en internationale veiligheid in overeenstemming met de NAVO-afspraken, leidt tot een uitgavenstijging waar binnen de beperking van deze opdracht in deze eerste fase onmogelijk een volledig inzicht in kan worden geboden. Voorts zijn ter uitvoering van mijn opdracht de contouren vermeld van hervormingen om de werking en houdbaarheid van het zorgstelsel, de sociale zekerheid en het belastingstelsel te verbeteren.

Na de totstandkoming van deze agenda begint de tweede fase van mijn opdracht. Ik zal beginnen met een onderzoek naar de vraag of de gezamenlijke agenda van D66 en CDA aanknopingspunten biedt voor het formuleren van uitgangspunten voor de vorming en samenstelling van en samenwerking in een kabinet evenals voor de noodzakelijke steun in beide kamers der Staten-Generaal.

Over het resultaat van mijn werkzaamheden zal ik u met mijn eindverslag uiterlijk 9 december informeren.

Informateur,
S. Buma